

Ndikimi i grupeve të interesit në ndryshimin e Ligjit për mbeturina konform direktivave të BE-së

The impact of stakeholders on amending the waste law in line with EU directives

Uticaj interesnih grupa na promenu Zakona za otpad u skladu sa direktivama EZ-ea

OJQ "Syri i Vizionit"

Organizata joqeveritare "Syri i Vizionit" vepron në qytetin e Pejës dhe në Kosovë nga vitit 1999, fillimisht si grup joformal i të rinjve që idetë e veta i kanë paraqitur për mes revistës "Vizioni". Prej regjistrimit në vitin 2001, organizata ka zhvilluar projekte që kanë ndikuar ndryshime në jetën e komunitetit në kuptimin e gjerë. "Syri i Vizionit" është organizatë e bazuar në komunitet, e cila merret me projekte që kanë

për qëllim përfshirjen, fuqizimin e komunitetit dhe rritjen e rolit të tij në vendimarrje. Bazuar në këtë, Syri i Vizionit ka realizuar qindra projekte që kanë të bëjnë me tre sektorë: informimin, avokimin dhe vetëdijesim në të gjitha fushatat e veprimit.

Organizata ka zhvilluar në 11 vjet partneritete të rëndësishme me organizata vendore dhe ndërkombëtare, institucionale, nisma dhe ka qenë pjesë e pothuaj të gjitha aktivitetave të rëndësishme që kanë ndodhur pas luftës në Kosovë. Projektet e organizatës janë përkrahur nga organizata dhe fondacione të rëndësishme ndërkombëtare, që e kanë shndërruar organizatën në një faktor të rëndësishëm në shoqëri.

OJQ Syri i Vizionit është pjesë e rrjeteve të ndryshme lokale dhe rajonale që kanë ndikuar në ngritjen e rolit të shoqërisë civile dhe me projektet e tyre kanë sjellë ndryshime që kanë prekur direkt jetën e qytetarëve në Kosovë.

ISC- Institute for Sustainable Communities (Instituti për Komunitete të Qëndrueshme)

ISC është organizatë e pavarur jofitimprurëse e cila ndihmon njerëzit e pasionuar e të përkushtuar kudo në botë në arritjen e mjeteve, resurseve dhe aftësive që u duhen për t'u mundësuar komuniteteve të

tyre vende më të mira jete. Që nga themelimi jonë në vitin 1991 nga ish guvernatori i Vermontit, Madeleine M. Kunin, ISC-ja ka drejtuar projekte transformative të udhëhequra nga komuniteti anekënd globit dhe ka arritur mirënjojhe të hershme për lidhjen e pjesëmarrjes civile me zgjidhjen e problemeve mëdisore, dhe me kalimin e viteve ka zhvilluar një qasje që përshtapton aftësinë e komunitetit për t'u përballur me sfidat dhe për t'i kapërcyer ato.

Instituti për Komunitete të Qëndrueshme (ISC) në vitin 2008 ka nisur Programin për Fuqizimin e Shoqërisë Civile të Kosovës (K-CSSP) me financim nga Agjencija e ShBA-ve për Zhvillim Ndërkombëtar (USAID). Programi mëton të avancojë resurset e shoqërisë civile në Kosovë përmes krijimit të granteve, mjeteve të avancuara të avokimit dhe metodave inovative për ngritje të kapaciteteve, të cilat do të çojnë shoqërinë civile në nivele të reja të performancës. Qasja e ISC-së është strategjike dhe ndërmarrësore, duke ndihmuar organizatat joqeveritare (OJQ-të) që të mësojnë se si t'i formulojnë shqetësimet e përkrahësve, të punojnë në mënyrë efektive me zyrtarët qeveritarë dhe të ndërtojnë ndërveprime ndëretnike në çdo aktivitet të projekteve. ISC ka kuptuar se ky lloj bashkëpunimi hap dyer për ndryshime të vërteta në shoqëri, duke siguruar që partnerët lokalë avancojnë zgjidhjet që prekin jetën publike. Si rrjedhojë, shoqëria civile fiton një "vend në tryezë" në procesin vendimmarrës të qeverisë.

PROJEKTI

Përmbajtja e projektit

Organizata joqeveritare "Syri i Vizonit" gjatë viteve 2010 dhe 2011 ka implementuar projektin "Ndiçimi i grupeve të interesit në ndryshimin e ligjit për mbeturinave konform direktivave të BE-së".

Mungesa e një sistemi për menaxhimin e mbeturinave, grumbullimi jo i mirë i tyre, mungesa e vetëdijes, mungesa e klasifikimit të tyre dhe në fund edhe riciklimit, kanë bërë që qytetet e Kosovës, fshatrat, por edhe në përgjithësi natyra të jetë e mbuluar nga mbeturinat.

Kompanitë ekzistuese që merren me grumbullimin e mbeturinave funksionojnë me ndryshime nga një komunë në tjetrën, nganjëherë ndryshtësia në një rajon e ndryshtësia në rajonin tjetër, kurse kompetencat janë ndarë mes nivelit lokal dhe rajonal.

Kosova në aspektin e saj zhvillimor është e orientuar në zhvillimin e turizmit, kryesisht turizmit të natyrës, bazuar në promovimin e jetës së shëndetshme dhe pamjet e ambientit të pastër. Në këtë aspekt, Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor ka iniciuar ndryshimin e Ligjit për mbeturinave, i hartuar në vitin 2005, pasi që ligji ekzistues nuk ka gjetur zbatueshmëri dhe nuk ka garantuar zgjidhjen e problemit të mbeturinave në Kosovë.

Ligi për mbeturinave është ndryshuar me iniciativën dhe rekomandimet e Komisionit Parlamentar për Bujqësi, Pylltari, Zhvillim Rural, Mjedis dhe Planifikim Hapësinor, diku në maj 2009. Më pas Ministria e Mjedisit dhe

Planifikimit Hapësinor ka planifikuar ndryshimin e Ligjit për mbeturinave gjatë vitit 2010. Grupi i parë ministror për hartimin e draft ligjit për mbeturinave është formuar me vendimin nr. 56/10, nga Sekretari i përhershëm i MMPH-së më datë 14.01.2010.

Po ashtu bazuar në raportin "Gjendja e mbeturinave në Kosovë" të vitit 2008, hartuar nga Ministria e mjedisit, GTZ dhe Agjencia e Kosovës për Mbrojtjen e Mjedisit në Kosovë, vërehet se nuk ka koordinim të mirë të të gjithë aktarëve në sektorin e mbeturinave. Po sipas gjetjeve në këtë raport, ligji aktual për mbeturinat nuk është në përpunje me direktivat e BE-së për menaxhimin e mbeturinave.

Projekti jonë "Ndiçimi i grupeve të interesit në ndryshimin e ligjit për mbeturina konform direktivave të BE-së" ka ndihmuar institucionet në hartimin e ligjit të ri, që në këtë proces të përfshihen të gjithë akterët në këtë sektor, duke u siguruar atyre që mendimet e tyre do të merren parasysh gjatë hartimit të ligjit dhe të kemi një proces sa më gjithëpërfshirës, e për pasojë- një ligj që do gjejë sa më shumë zbatim në Kosovë, duke qenë në të njëjtën kohë edhe në përputhje me direktivat nga BE për këtë sektor.

"Syri i Vizionit" me anë të këtij projekti synon të mbulojë këtë boshllék që është i pranishëm gjatë hartimit të ligjit duke i përfshirë në këtë proces gjithë akterët e sektorit, shoqërinë civile, OJQ-të ambientale dhe tjera që kanë përvojë me legjislacionin, komunat, kompanitë për menaxhimin e mbeturinave në komuna dhe rajone, përfaqësues të biznesit, komunitetit, etj. në mënyrë që të gjithë të pasurojnë hartimin e këtij ligji si një garanci që ligji do të ketë zbatim më të mirë.

Po ashtu me angazhimin e ekspertëve të jashtëm kemi ndihmuar hartuesit e ligjit përshtatjen e ligjit me standarde evropiane, përputhjen me direktivat që vijnë nga BE në këtë sektor. Projekti është realizuar si pjesë e Programit për Fuqizimin e Shoqërisë Civile në Kosovë (K-CSSP) i financuar nga USAID dhe implementuar nga ISC..

AKTIVITET

Takimet informuese për projektin

Në muajin e parë të projektit (qershori 2010) janë mbajtur takime individuale më të gjithë akterët që janë pjesë e ligjit për mbeturina; Ministrinë e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor, Komisionin Parlamentar për Bujqësi, Pylltari, Zhvillim Rural, Mjedis dhe Planifikim Hapësinor, OJQ-të mjedisore, autoritet komunale e rajonale, organizatat e mbeturinave, kompanitë publike dhe private që merren me administrim të mbeturinave etj. Në këto takime është bërë prezantimi i projektit dhe jemi njoftuar me situatën momentale në terren nëpër komuna, dhe nevojën e ndryshimit sa më të shpejtë të Ligjit për mbeturina, që në ligjin e ri te ju jepen më shumë kompetenca komunave.

Po ashtu në këto takime individuale është parë që përveç Ministrisë së MMPh-së, asnjë institucion tjeter nuk ka qenë në dijeni përfillimin e iniciimit të ndryshimit të ligjit, ndërkohë është kërkuar nga institucionet qeveritare dhe joqeveritare dhe grupet tjera të interesit që të përfshihen në konsultime gjatë hartimit të draft ligjit të ri, me qëllim që vërejtjet dhe sugjerimet e tyre të përfshihen në draft ligjin e ri.

Pas takimeve individuale, është bërë identifikimi i akterëve nëpër komuna që do të jenë pjesë e takimeve konsultuese që janë mbajtur në pesë rajonet e Kosovës.

Sugjerimi: Institucionet kanë nevojë për shoqérinë civile që ndihmon me sugjerime dhe rekomandime të vazhdueshme nga takime të ndryshme me grupe të interesit.

21 Prill 2011 - Prishtinë

06 Korrik 2010 - Gjilan

Takime me grupet e interesit në nivel rajonal

Në kuadër të projektit janë mbajtur takime rajonale në Pejë, Gjakovë, Prizren, Gjilan, Ferizaj, Mitrovicë dhe Prishtinë, në këto takime të pranishëm kanë qenë zyrtarë nga Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor, zyrtarë të institucioneve komunale, drejtore të urbanizmit dhe planifikimit hapësinor nëpër komuna, drejtore të shërbimeve publike dhe zyra ligjore. Po ashtu pjesëmarrës në këto takime kanë qenë edhe kompanitë publike të nivelit lokal dhe regional që merren më administrim të mbeturinave, bizneset private që merren më grumbullimin dhe riciklimin e letrës dhe hekurit, shoqëria civile, organizatat ambientaliste, mediat dhe grupet tjera të interesit. Në këto takime është bërë prezantimi i draft ligjit të ri për mbeturina dhe pjesëmarrësit e këtyre takimeve kanë dhënë vërejtjet dhe sugjerimet e tyre, që duhet të futen në këtë draft ligj të ri që në praktikë të jetë më i zbatueshëm. Në këto takime përvèç rekomandimeve, ka pasur edhe shumë vërejte dhe sugjerimeve që i janë drejtar Ministrisë së MPH-së, pasi që komunat dhe akterët tjerë pjesëmarrës kanë kërkuar t'u jepen më shumë kompetenca komunave, që të shuhet niveli regional dhe Zyra e rregulatorit për ujë dhe mbeturina që ligji në praktikë të jetë i zbatueshëm.

Sugjerimi: Shoqëria civile mund të krijojë raporte të mira bashkëpunimi me institucionet, vetëm duhet qasje serioze në mënyrë që të krijohet besimi për bashkëpunim në interes të ligjeve më të mira dhe të aplikueshme.

07 Korrik 2010 - Ferizaj

09 Korrik 2010 - Gjakovë

Takime me grupet e interesit në nivel nacional Prishtinë

Pas takimeve të mbajtura nëpër rajonet e Kosovës, është mbajtur takimi nacional dhe në këtë takim ta pranishëm kanë qenë Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor, zyrtarë të Zyrës së rregullatorit për mbeturina, Agjensioni për menaxhimin e mbeturinave, Agjensioni për mbrojte të mjedisit, Asociacioni i Komunave të Kosovës, kryetarë të komunave dhe zyrtarë tjerë komunalë, shoqëria civile dhe grupe të ndryshme të interesit. Në këtë takim është diskutuar përbajtja e draft ligjit të ri, dhe janë prezantuar rekomandimet që kanë dalë nga takimet rajonale. Po ashtu edhe në këtë takim janë dhënë vërejtje të shumta për përbajtjen e draft ligjit të ri dhe janë dhënë rekomandime shtesë që ky draft ligj duhet të përbajë.

Të gjitha rekomandimet e dala nga takimet janë përpunuar nga grupei i ekspertëve dhe i janë dorëzuar Ministrisë së Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor dhe Komisionit parlamentar për bujqësi pylltari, zhvillim rural dhe planifikim hapësinor.

Sugjerimi: Për hartimin e një ligji të ri duhet përfshirë shumë akterë, sepse grupe të ndryshme të interesit: komuna, OJQ-të dhe komuniteti- që kanë të bëjnë direkt me ligjin, duhet të jenë të informuar dhe të japin sugjerimet e tyre për përbajtjen e ligjit.

30 Korrik 2010 - Mitrovicë

23 Shtator 2010 - Mitrovicë, V.

Angazhimi i Ekspertëve

Në kuadër të projektit "Syri i Vizionit" ka angazhuar edhe ekspertë ligjorë, për të analizuar dhe punuar në draft ligjin e ri, me qëllim që në këtë ligj të përfshihen kërkesat që vijnë nga grupe të ndryshme të interesit në nivel lokal dhe që ligji të jetë në përputhje më direktivat e BE-së.

Grupi i ekspertëve fillimisht ka bërë një analizë të përgjithshme të draftit në përbajtje e tij dhe në formën që është dhënë. Më pas grupi ka dalë me vërejtje dhe sugjerime konkrete, në nene dhe me amendamente të caktuara. Më pas grupi i ekspertëve ka punuar me rekomandimet që kanë dalë nga takimet në nivel lokal e rajonal dhe qendror, dhe rekomandimet e dala janë inkorporuar në draft ligj të ri, duke ua dhënë formën e duhur brenda draft ligjit të ri.

Po ashtu grupi i ekspertëve ka bërë analizimin e draft ligjit për të parë se sa është i harmonizuar me standartet e legjisacionit të BE-së apo me direktivat që parasheh BE-ja sa i përket mbrojtjes së mjedisit, konkretisht menaxhimit të mbeturinave.

Sugjerimi: Angazhimi i ekspertëve për të përpunuar kërkesat e grupeve të ndryshme të interesit dhe rekomandimet e takimeve është e nevojshme, pasi ata analizojnë draftin në anën profesionale i jatin formën ligjore sa më të kuptueshme për institucionet.

Takim me deputetët nga Rajoni i Pejës

Një nga takimet me ekspertë

Takimet me Ministrinë edhe Komisionin Parlamentar

Që nga fillimi i projektit pjesë e aktiviteteve kanë qenë edhe ministria e MPH-së, ku së bashku me ta është diskutuar draft ligji dhe janë marrë vërejtjet dhe sugjerimet e nga niveli lokal. Vërejtjet dhe sugjerimet e dala nga takimet, Syri i Vizionit i ka hartuar në një dokument të veçantë dhe i janë dorëzuar ministrit Dardan Gashi.

Gjithashtu gjatë gjithë kohës janë njoftuar edhe Komisioni parlamentar për bujqësi pylltari, zhvillim rural dhe planifikim hapësinor, përmes kryetarit të këtij komisioni, Naser Rugova në 2010, dhe kryetari i tanishëm i këtij komisioni Nait Hasani. Nga të dy kryetarët dhe nga anëtarët tjerë të komisionit është shprehur gatishmëria për bashkëpunim që të hartohej një ligj në përfshirje të të gjithë akterëve.

Po ashtu edhe këtij komisioni i është dorëzuar dokumenti me rekomandime që kanë dalur nga aktivitet e më hershme, ndërsa komisioni ka shprehur gatishmëri që në takimet e këtij komisioni do të marrë pjesë edhe një përfaqësues nga Syri Vizionit, që do të përcjell punën e këtij komisioni deri në miratimin e këtij ligji nga Parlamenti. Ai do të përcjellë nëse në draft ligjin e ri, do të përfshihen rekomandimet që kohë më parë i janë dorëzuar këtij komisioni dhe ministrisë, para se ky draft ligj të shkojë për aprovim në Parlament.

23 Qershor 2010 - Prizren

16 Korrik 2010 - Pejë

REKOMANDIMET

Rekomandimet e dala nga niveli lokal

Rekomandimet janë nxjerrë nga takimet e mbajtura në rajonat e Kosovës: Pejë, Gjakovë, Prizren, Gjilan, Ferizaj, Mitrovicë dhe Prishtinë me zyrtarë të institucioneve komunale: urbanizmit, planifikimit hapësinor shërbimeve publike dhe zyra ligjore, me kompanitë publike komunale e regjionale të administrimit të mbeturinave, bizneset private, shoqërinë civile, mediat dhe grupet tjera të interesit.

- Në Ligj përvèç administrimit duhet të përfshihet edhe menaxhimi si dhe të specifikohen këto dy definicione.

- Në definicione të sqarohet se çfarë nënkuptohet me institucione tjera relevante.

- Te Neni 13, Autoritetet kompetente për administrim të mbeturinave paragrafi 1, pika 1.1: Ministria dhe institucionet tjera relevante, të specifikohet së cilat institucione tjera dhe cilat janë përgjegjësítë e tyre pasi që kjo le mundësi të interpretimeve të ndryshme dhe krijon probleme në terren, pasi në ligj specifikohen vetëm përgjegjësítë e ministrisë dhe komunave.

- Në Nenin 13 Përgjegjës për administrim duhet të jenë vetëm Ministria dhe Komunat të hiqen institucionet tjera relevante, pasi nuk është sqaruar se për cilat institucione bëhet fjalë.

- Te Neni 15 paragrafi 1, pika 1.1 Krijimi i sistemit për administrim të mbeturinave sipas detyrate dhe përgjegjësive të komunave (të hiqet parimi i hierarkisë) për administrim të mbeturinave në territorin e tyre.

- Të paragrafi 1. pika 1.10 e Nenit 15, te dhënia e lejeve për administrim të mbeturinave nga komuna, të plotësohet fjala person, me person juridik apo fjala person të zëvendësohet më fjalën subjekt.

- Te Neni 15, paragrafi 7 fjala person të specifikohet se a ka të bëjë më person fizik apo juridik, pasi që në këtë paragraf thuhet: "Nëse personi përgjegjës për administrim të mbeturinave në pajtim me përgjegjësítë ligjore nuk përkujdeset për mbeturinat e hedhura nga personi i panjohur, përgjegjësítë për ato mbeturina e bart komuna".

- Në Nenin 15 duhet të shtohet një paragraf i ri, paragradi 9: Komunat duhet të menaxhojnë me deponitë e mbeturinave, në ato komuna ku deponitë janë komunale

- Në Nenin 14 dhe 15, duhet të shtohet pikë e veçantë që Ministria dhe Komuna obligohen të krijojnë stimulime për kompanitë që merren më riciklim të mbeturinave.

- Në Nenin 14 dhe 15 pikë e veçantë duhet të jetë që Ministria dhe Komunat duhet përgatisin infrastrukturën teknike dhe administrative sa i përket mbeturinave (lehtësira administrative, logjistike, buxhetore etj).

- Te Neni 14, paragradi 1 pika 1.5: Monitorimi i administritimit të mbeturinave, të bëhet ndarja e administrimin të mbeturinave në ruajtje të ambientit dhe administrimi i mbeturinave se si kompanitë administrojnë me mbeturina gjatë grumbullimit,

transportimit dhe deponimit të tyre nga Agjioni për Mbrojtje të Mjedisit në Kosovë

- Neni 15, paragradi 1 pika 1.10: Lëshimi i lejeve nga komuna të rregullohet dhe specifikohet, që varësisht prej nevojave të komunës, komuna lëshon leje pune subjekteve ose personave juridikë të licencuar nga Ministria për administritim të mbeturinave (në qoftë se ju jepet leje të gjithë të licencuarve nga Ministria për të vepruar në komunë mund të vijë deri të problemet e shumta në terren).

- Në ligji duhet të shtohet edhe një nen i ri për partneritet publiko-privat në administritim të mbeturinave, që ndikon në mbrojtjen dhe ruajtjen e ambientit

- Të bëhet harmonizimi i këtij ligji me të gjitha ligjet tjera që kanë të bëjnë me mbrojtje të ambientit (jo vetëm për mbeturinat)

USAID
NGA POPULLI AMERIKAN
OD AMERICKOG NARODA

INSTITUTE FOR
Sustainable
Communities

Ndikimi i grupeve të interesit në ndryshimin e Ligjit për mbeturina konform direktivave të BE-së

The impact of stakeholders on amending the waste law in line with EU directives

Uticaj interesnih grupa na promenu Zakona za otpad u skladu sa direktivama EZ-ea

Harmonizimi i ligjit me direktivat e Bashkimit Evropian

I. Rekomandimet:

- Operatorët ekonomikë, e sidomos prodhuesit e produkteve, duhet të përfshihen në objektivin për të mbyllur ciklin e qarkullimit të substancave, komponentëve dhe produkteve nga prodhimi i tyre derisa ato të bëhen mbeturina,
- Ndotësi paguan– ata që janë përgjegjës për nxjerrjen ose pér gjenerimin e mbeturinave, dhe pér efekte pasuese negative në mjedis, duhet t'i kërkohet të paguajnë koston/shpenzimet pér zbutjen e këtyre pasojave negative në mjedis.

II. Legjislacioni i BE-së në lidhje me sektorin e mbeturinave:

- Direktiva 2009/31/EC e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit e 23 prill 2009 në ruajtjen gjeologjike të dioksidit të karbonit dhe ndryshimin/amendmentimin e Direktivës së Këshillit 85/337/EEC, Parlamentit Evropian dhe Direktivat e Këshillit 2000/60/EC, 2001 / 80 / KE, 2004/35/EC, 2006/12/EC, 2008/1/EC dhe Rregulloren (EC) Nr. 1013/2006

- 2009/335/EC/Vendimi i Komisionit të 20 prillit 2009 mbi udhëzimet teknike pér krijimin e garancisë financiare në përputhje

me Direktivën 2006/21/EC të Parlamentit Evropian dhe të Këshillit në lidhje me menaxhimin e mbeturinave nga industritë nxjerrëse (numri i dokumentit C (2009) 2798) (OJ L 101, 2009/04/21, f. 25-25)

- 2009/292/EC/Vendimi i Komisionit i 24 marsit 2009 pér krijimin e kushteve pér arka plastike dhe paletës plastike në lidhje me nivelet e përqendrimit të metaleve të rënda të krijuara sipas Direktivës 94/62/EC të Parlamentit Evropian dhe e Këshillit mbi paketimin e mbeturinave (numrin e dokumentit C (2009) 1959) (Tekst me rëndësi EEA) (OJ L 79, 2009/03/25, f. 44-46)

III. Konkluzion

- Duke u bazuar në legjislacionin e BE-së pér mbeturina, pjesët e të cilat janë konsultuar, mund të themi se Draft-Ligji pér Mbeturina është në pajtueshmëri me legjislacionin e BE-së, si dhe

- Formularët e Draft-Ligjit pér Mbeturina janë punuar në harmoni me legjislacionin e BE-së.

Grupi i ekspertëve të pavarur që janë angazhuar në analizën e ligjit: Korab Mushkolaj ekspert ligjor, Burim Balaj ekspert ligjor, Taulant Kryeziu ekspert ligjor, Nexhat Abdullahu ekspert i deponive pér mbeturina dhe Astrit Bibaj ekspert ligjor.

english

NGO "Syri i Vizionit"

Nongovernmental organization "Syri i Vizionit" operates in the town of Pejë/Pec and Kosovo since 1999, initially as a youth informal group that presented its ideas through "Vizioni" youth magazine. Since its registration in 2001, the organization developed projects that changed the life of communities in the general sense. "Syri i Vizionit" is a community based organization, which deals with projects aiming

inclusion, community empowerment and increasing the role of community in decision-making. Having this in mind, "Syri i Vizionit" implemented thousands of projects that relate to the three following sectors: information, advocacy and awareness on all the fields of action.

During its 11 years of existence, the organization has developed important partnerships with local and international organizations, institutions, initiatives, and was part of almost all important activities that happened in the postwar Kosovo. Projects of the organizations were supported by significant international organizations and foundations, which made organization an important factor in the society.

NGO Syri i Vizionit is part of various local networks that impacted on the role of civil society and with their projects brought changes that directly impacted on the lives of Kosovo people.

ISC- Institute for Sustainable Communities

Institute for Sustainable Communities (ISC) is a non for profit organization that gives passionate, committed people around the world the tools, skills, and resources they need to make their communities better places to live. Since founding in 1991 by former Vermont Governor Madeleine M. Kunin, ISC has led transformative community-driven projects across the globe. ISC acquired early recognition for connecting civic participation with environmental problem solving, and over the years ISC has developed an approach that accelerates a community's ability to meet challenges head on. Headquartered in Vermont, USA, ISC has had a long presence in the region with offices in Serbia, Macedonia, and Kosovo.

The Institute for Sustainable Communities (ISC) launched the Kosovo Civil Society Strengthening Program (K-CSSP) in 2008 with funding from the United States Agency for International Development (USAID). The program enhances existing civil society resources in Kosovo through grant making, cutting edge advocacy tools, and innovative capacity building methods, in order to take civil society to new levels of performance. ISC's approach is strategic and entrepreneurial, helping nongovernmental organizations (NGOs) learn to articulate constituents' concerns and advocate effectively to government officials. The overall goal of K-CSSP is to ensure that Kosovo civil society is an effective and influential partner to government in public decision making contributing to an inclusive and democratic Kosovo.

THE PROJECT

Project content

During 2010 and 2011 the nongovernmental organization "Syri i Vizioni" implemented the "Impact of groups of interest in changing the waste law in line with EU directives" project. Lack of waste management system, their improper collection, lack of awareness, lack of their classification and recycling made that Kosovo towns and villages and the nature in general to be covered with waste.

Existing companies dealing with waste collection function differently from one municipality to the other, sometimes differently in one region from the other, while competencies between the local and regional level are divided.

In its development aspect, Kosovo is orientated in tourism development, mainly through nature tourism, based on promotion of healthy life and clean environment. In this regard, Ministry of Environment and Spatial Planning initiated the change of waste law, drafted in 2005, since the existing law did not find applicability and did not guarantee solution of waste issues in Kosovo.

The waste law was changed with the initiative and recommendations of the Assembly Committee for Agriculture, Forestry, Environment and Spatial Planning in May 2009. Afterwards, the Ministry of Environment and Spatial Planning planned the change of waste law during 2010. The first ministerial group for drafting the waste

draft law was established with the decision Nr. 56/10, of the MESP Secretary General on January 14, 2010.

At the same time, based on "Waste situation in Kosovo" report of 2008, drafted by the Ministry of Environment, GTZ and Kosovo Environment Protection Agency, it is noted that there is no appropriate cooperation between all the stakeholders in the waste sector. According to the findings of the same report, the current waste law is not in line with EU directives on waste management.

Our project, "Impact of groups of interest in changing the waste law in line with EU directives" assisted institutions in drafting the new law, in order to involve all stakeholders of this sector in the process, ensuring them that their opinions will be taken into account while drafting the new law and to have an inclusive process, while ultimately have a law that will find applicability in Kosovo, at the same time being in conformity with EU directives for this sector.

Through this project "Syri i Vizionit" aimed to cover this vacuum that was present during the law drafting, by involving in this process all stakeholders of the sector, civil society, environmental NGOs and other actors with experience in legislation, municipalities, waste management companies in municipalities and regions, business representatives, community, etc. in order for them to enrich drafting of this law and guarantee that it will find appropriate implementation.

At the same time, with engagement of external experts, we have assisted drafters of the law in adjusting the law with European standards, and its conformity with EU directives for this sector. The project was implemented as part of the Kosovo Civil Society Strengthening Program (K-CSSP) funded by the USAID and implemented by ISC.

ACTIVITIES

Informative meetings for the project

In the first month of the project (June 2010) individual meetings with all stakeholders of waste law were held; the Ministry of Environment and Spatial Planning, the Assembly Committee for Agriculture, Forestry, Environment and Spatial Planning, environmental NGOs, municipal and regional authorities, waste organizations, private and public companies that deal with waste management, etc. In these meetings was presented the project and we got familiarized with the situation in the field in municipalities, and the need for sooner change of the waste law as well as to give more competencies to municipalities in the new law.

Simultaneously, in these individual meetings it was noted that besides the MESP, no other institution was aware of the initiative for changing the law, while it was called upon governmental and governmental institutions as well as on other groups of interest to get involved in consultations during the drafting of the law with aim to include their remarks and suggestions in the new draft law.

Upon individual meetings, identification of stakeholders in municipalities was done, which became part of consultative meetings held in five Kosovo regions.

Suggestion: Institutions need the civil society which assists with constant suggestions and recommendations from different meetings with groups of interest.

21 April 2011 - Prishtinë/Pristina

06 July 2010 - Gjilan/Gnjilane

Meetings with groups of interest in regional level

Under the auspices of this project, regional meetings were held in Pejë/Pec, Gjakovë/Djakovica, Prizren, Gjilan/Gnjilane, Ferizaj/Urosevac, Mitrovicë/Mitrovica and Prishtinë/Pristina. In these meetings took part officials of the Ministry of Environment and Spatial Planning, officials of municipal institutions, municipal urbanism and spatial planning officials, directorates of public services and legal offices. At the same time, in these meetings also took part public companies of the local and regional level dealing with waste administration, private businesses dealing with collection and recycling of paper and iron, civil society, environmental NGOs, media and other groups of interest. In these meetings was presented the new waste draft law and participants gave their remarks and suggestions that would be included in this draft law and be more applicable into practice. Besides recommendations, in these meetings were also made many remarks and suggestions that were addressed to MESP, since the municipalities and other participating stakeholders demanded more competencies for the municipalities, to cease the regional level and the Water and Waste Regulatory Office, in order for the law to be more applicable into practice.

Suggestion: Civil society might create good cooperation relations with the institutions; it only takes serious approach in order to build cooperation trust at the interest of better and more applicable laws

07 July 2010 - Ferizaj/Urosevac

09 July 2010 - Gjakovë/Djakovica

Meetings with groups of interest in national level – Prishtinë/Pristina

After the meeting held in Kosovo regions, the national meeting was organized. The Ministry of Environment and Spatial Planning, the Assembly Committee for Agriculture, Forestry, Environment and Spatial Planning, officials of Waste Regulatory Office, Waste Management Agency, Environment Protection Agency, Association of Municipalities, mayors of and other municipal officials, civil society and groups of interest took part in this meeting. It discussed about the content of new draft law, while recommendations from the regional meetings were also presented. Numerous remarks for the content of new draft law and additional recommendations were given regarding the content that this draft law need to have.

All recommendations that came out from the meetings were processed by the group of experts and were handed over to the Ministry of Environment and Spatial Planning and to the Assembly Committee for Agriculture, Forestry, Environment and Spatial Planning.

Suggestion: In drafting of the new law should be involved more stakeholders, since different groups of interest: municipality, NGOs and community, which directly deal with the law, should be informed and give their suggestions for the law content

30 July 2010 - Mitrovicë/a

23 September 2010 - N. Mitrovicë/a

Engagement of Experts

Under this project, "Syri i Vizionit" also engaged legal experts to analyze and work on the new draft law, aiming to include in this law requests coming from different groups of interest from the local level and for the law to be in line with EU directives.

The group of experts initially made a general analysis of the draft and its content and in the form given it came out with some concrete remarks and suggestions, in certain articles and amendments. After this, the group of experts worked on recommendations that came out of the local, regional and central level, and these recommendations were incorporated in the draft law, giving them the right form within the new draft law.

The group of experts also analyzed the new draft law to see how much it is harmonized with EU legislation directives or directives that EU envisages in relation to environment protection, namely to waste management.

Suggestion: Engagement of experts to process requests of different groups of interest and recommendations of meetings is needs; since they analyze the draft from the professional aspect give the legal form in order for it to be more comprehensible for institutions.

Meeting with MPs from the region of Pejë/Pec

One of meetings with experts

Meetings with the Ministry and Assembly Committee

MESP was part of activities since the very beginning of the project, whereas together with it we have discussed the draft law and took into account remarks and suggestions of the local level. Syri i Vizionit drafted all the remarks and suggestions that came out of the meetings into a single document and handed them over to Minister Dardan Gashi.

At the same time, the Assembly Committee for Agriculture, Forestry, Environment and Spatial Planning was constantly updated through the chairperson of this Committee, Naser Rugova, in 2010, and the current chairperson Nait Hasani. Readiness to cooperate in drafting of the new law with inclusion of all stakeholders was expressed by both the chairpersons and other members of this Committee. The documents with recommendations, which came out from earlier activities, was handed over to this Committee as well, while the Committee expressed its readiness to host a representative of Syri Vizionit in its meetings in order to follow the work until the adoption of this law by the Assembly. This representative would follow up if recommendations handed over to this Committee and the ministry earlier will be included in the new draft law before it is forwarded to Assembly for adoption.

23 June 2010 - Prizren

16 July 2010 - Pejë/Pec

RECOMMENDATIONS

Recommendations from the local level

Besides the administration, the law should also include management and specify these two terms.

In definitions should be clarified what is meant by other relevant institutions.

In Article 13, competent authorities for waste administration, paragraph 1, point 1.1: Ministry and other relevant institutions, to specify which other institutions and what are their responsibilities, taking into account that this gives space for different interpretations and create problems in the field, since the law specifies only responsibilities of ministries and municipalities.

In Article 13, responsible for administration should only be the Ministry and Municipalities, and to take out other relevant institutions, since it was not explained what these institutions are.

In Article 15, paragraph 1, point 1.1 Creation of the system for waste administration based

on tasks and responsibilities of municipalities (to remove hierarchy principle) for waste administration in their territory.

In paragraph 1, point 1.10 of Article, at issuing licences for waste administration by the municipality, to complete the word person, with legal person or the word person to be replaced with the word subject.

In Article 15, paragraph 7 the word person to specify if it relates to a person or to a legal person, since this paragraph reads: "If the responsible person for waste administration in accordance with legal responsibilities does not take care of deposited waste from unknown person, responsibilities for that waste is taken over by the municipality"

In Article 15 should be added a new paragraph, paragraph 9: Municipalities should manage with waste dumpsites, in those municipalities were dumpsites are municipal

In Articles 14 and 15 should be added a specific point that the Ministry and Municipality are obliged to create stimulations for companies that deal with waste recycling.

In Articles 14 and 15 a specific point should be added that the Ministry and Municipalities should prepare the technical and administrative infrastructure in regards to waste (administrative, logistical, budget relief, etc.

In Article 14, paragraph 1 point 1.5: Monitoring of waste administration to make the division of waste administration to environment protection and waste administration on how companies administer with waste during collection, transport and their deposit by the Kosovo Environment Protection Agency

Article 15, paragraph 1 point 1.10: Issuing of licences from the municipality to be amended and specified, which depending on the needs of the municipality, municipality issues working licences to subjects or legal persons licensed by the Ministry of waste administration (if licenses are given to all the licensed by the Ministry to operate in the municipality, than it might come to numerous problems in the field).

A new article should be added in the law in relation to public-private partnership in waste administration, which impact on protection and preservation of the environment

To harmonize this law with all other laws that are related to environment protection (not only to waste)

**Ndikimi i grupeve të interesit në ndryshimin e Ligjit për mbeturina konform direktivave të BE-së
The impact of stakeholders on amending the waste law in line with EU directives
Uticaj interesnih grupa na promenu Zakona za otpad u skladu sa direktivama EZ-ea**

Harmonizing of the law with the European Union Directives

I. Recommendations:

Economic operators, particularly the producers of products, should be involved in the objective to close the cycle of substances, components and products circulation from their production until they become waste,

The contaminant pays – the ones responsible for emission or generating waste, and for negative consequences in environment should be asked to pay the cost/expenses for relieves of these negative consequences on environment.

II. EU legislation related to waste sector:

Directive 2009/31/EC of the European Parliament and the Council of 23 April 2009 on the geological storage of carbon dioxide and amending Council Directive 85/337/EEC, European Parliament and Council Directives 2000/60/EC, 2001/80/EC, 2004/35/2006/12/EC, 2008/1/EC and Regulation (EC) No. 1013/2006

2009/335/EC: Commission Decision of 20 April 2009 on technical guidelines for the establishment of the financial guarantee in accordance with Directive 2006/21/EC of the European Parliament and of the Council

concerning the management of waste from extractive industries (notified under document number C(2009) 2798) (OJ L 101, 2009/04/21, P. 25-25)

2009/292/EC: Commission Decision of 24 March 2009 establishing the conditions for a derogation for plastic crates and plastic pallets in relation to the heavy metal concentration levels established in Directive 94/62/EC of the European Parliament and of the Council on packaging and packaging waste (document number C (2009) 1959) (Important text EEA) (OJ L 79, 2009/03/25, p. 44-46)

III. Conclusion

Based on EU legislation on waste, the parts that were consulted, we can say that Waste draft law is in line with the EU legislation. Waste draft law forms have been prepare in harmony with the EU legislation.

The group of independent experts that were engaged in law analysis: Korab Mushkolaj - legal expert, Burim Balaj - legal expert, Taulant Kryeziu - legal expert, Nexhat Abdullahu – waste dumpsites expert, and Astrit Bibaj- legal expert.

NVO "Syri i Vizionit"

Nevladina organizacija "Syri i Vizionit" deluje u gradu Peci i na Kosovu, na početku kao neformalna grupa mlađih koja je svoje ideje predstavljala kroz magazin "Vizioni". Od registracije u 2001 godini, organizacija je realizovala projekte koji su uticali na promene u životu zajednice, u širem smislu. "Syri i Vizionit" je organizacija bazirana na zajednicu, koja se bavi projektima koji imaju za cilj učešće i jačanje

zajednice kao i povakanje njene uloge u odlučivanju. Bazirano na to, Syri i Vizionit je realizovala stotine projekata koji se ticcu tri sektora: informisanje, advokacija i podizanje svesti u svim sferama delovanja. Organizacija je za 11 godina razvila važna partnerstva sa domaćim i međunarodnim organizacijama, institucijama i inicijativama, i bila je deo gotovo svih važnih aktivnosti koje su se dešavale posle rata na Kosovo. Projekti organizacije su podržavani od važnih međunarodnih organizacija i fondacija, što je pretvorilo organizaciju u jedan važan faktor društva.

NVO Syri i Vizionit je deo raznih lokalnih i regionalnih mreža koje su uticale na povecanje uloge civilnog društva i svojim projektima su stvarale promene koji se direktno ticcu života građana na Kosovu.

ISC- Institute for Sustainable Communities (Institut za održive zajednice)

ISC je nezavisna neprofitna organizacija koja pomaže entuzijastima, posvećenim ljudima širom sveta tako što im obezbeđuje mehanizme, resurse i veštine koji su im potrebni da bi učinili da njihove zajednice

buđu bolja mesta za život. Od svog osnivanja 1991. godine, ciji je pokretac bila bivši guverner Vermonta Madeleine M. Kunin, ISC je širom sveta sprovodio projekte koji su imali za cilj transformaciju zajednice. Još u samom početku ISC je dobilo priznanje jer su povezivali učešće građana sa problemima zaštite životne sredine, i tokom godina razvili smo pristup kojim se ubrzava sposobnost zajednice da se spremno uhvati u koštač sa izazovima.

Institut za održive zajednice (ISC) pokrenuo je Kosovski program za jačanje civilnog društva (K-CSSP) u 2008. godini, uz pomoć finansija koje je obezbedila Američka agencija za međunarodni razvoj (USAID). Program nastoji da ojaca postojeće resurse civilnog društva na Kosovu preko davanja grantova, primene najsvremenijih mehanizama u zastupanju, i inovativnih metoda razvoja kapaciteta, koji bi civilno društvo trebalo da dovedu do novog, višeg nivoa rada. Pristup ISC je strateški i preduzetnicki, pri cemu se pomaže nevladinim organizacijama (NVO) da nauče da izraze brige građana, da delotvorno saraduju sa vladinim zvanicnicima, i izgrade međuetničke veze u svakom projektu na kome rade. ISC je utvrđio da ovakva vrsta saradnje otvara vrata za stvarne promene u društву, i da istovremeno osigurava da lokalni partneri nadu rešenja koja unapređuju javni život. Kao rezultat toga, civilno društvo dobija svoje "mesto za stolom" u vladinom procesu donošenja odluka.

PROJEKAT

Sadržaj projekta

Nevladina organizacija "Syri i Vizionit" je tokom godina 2010 i 2011 implementirala projekat "Uticaj grupa od interesa na promene zakona o otpadu u skladu sa direktivama EZ-a".

Nedostatak sistema za menadžiranje otpadom, njegovo loše sakupljanje, nedostatak svesti, nedostatak njegove klasifikacije i na kraju reciklaža, je u inilo da gradovi Kosova, sela tako e, i uopšte da priroda bude prekrivena otpadom.

Postoje e kompanije koje se bave sakupljanjem otpada funkcionišu sa razli itostima od jedne od druge opštine, ponekad je druga ije u jednom regionu a sasvim druga ije u nekom sasvim drugom, dok su kompetencije podeljene izme u lokalnog i regionalnog nivoa.

Kosovo je na svom razvojnem aspektu orijentisano na razvoj turizma, uglavnom na turizmu u prirodi, zasnovanom na promovisanju zdravog življenja i izgledu iste sredine. Na ovom aspektu, Ministarstvo Sredine i Prostornog Planiranja je iniciralo promenu Zakona o otpadu, izra enog u 2005-oj godini, a pošto postoje em zakonu nije izna ena sprovedba i sam po sebi nije garantovao rešavanje problema otpada na Kosovu.

Zakon o otpadu je izmenjen na inicijativu i preporuke Parlamentarne Komisije za Poljoprivredu, Šumarstvo, Ruralni Razvoj, Sredinu i Prostorno Planiranje, negde Maja 2009-te godine. Potom je Ministarstvo za

Sredinu i Prostorno Planiranje predvidelo promenu Zakona o Otpadu tokom 2010 godine. Prva ministarska grupa za izradu nacrta zakona za otpad je formirana odlukom br. 56/10, od strane stalnog Sekretara MSPP-a i to dana 14. 01.2010.

Tako e zasnovano na izveštaju "Stanje otpada na Kosovu" iz 2008-me godine, izra eno od Ministarstva sredine, GTZ-a i Kosovske Agencije za Zaštitu Sredine na Kosovu, prime uje se da nema dobru koordinaciju svih aktera iz sektora za otpade. No po nalazima ovog izveštaja, aktuelni zakon za otpad nije u saglasnosti sa direktivama EZ-a za menadžiranje otpadom.

Naš projekat "Uticaj grupa od interesa na izmeni zakona za otpad u skladu sa direktivama EZ-a" je pomogao institucije na izradi novog zakona, da se u ovom procesu obuhvate i svi akteri ovoga sektora, osiguravaju i im da e se njihova mišljenja uzeti u obzir prilikom izrade zakona i da emo imati jedan sveobuhvatni proces od koga bi usledio zakon koji bi našao što više sprovedljivosti na Kosovu, budu i da je u isto vreme i u saglasnosti sa direktivama EZ-a za ovaj sektor.

"Syri i Vizionit" ovim projektom teži da pokrije praznine koje su prisutne tokom izrade zakona i to obuhvativši u ovom procesu sve aktere sektora, aktere civilnog društva, ambijentalisti kih NVO-a i drugih koje imaju iskustva sa zakonodavstvom, radom sa opštinama, naravno i sa kompanijama koje menadžiraju otpadom u opštinama i regionima, predstavnike biznisa tako e a i predstavnike zajednice, kao i mnoge dr., na na in da svi svojim doprinosom obogate izradu ovog zakona kako bi imao bolju sprovodivost.

Tako e, angažmanom vanjskih eksperata smo pomogli izra iva e zakona da prilagode zakon evropskim standardima, usaglase ga sa direktivama koje dolaze iz EZ za ovaj sektor.

Projekat je realizovan kao deo Programa za Osnaživanje Civilnog Društva na Kosovu (K-CSSP) i finansiran je od USAID-a a implementiran od ISC-a.

AKTIVNOSTI

Informativni sastanci o projektu

U prvom mesecu projekta (juni 2010) su održani individualni sastanci sa svim akterima koji su deo zakona o otpadu; Ministarstvo Sredine i Prostornog Planiranja, potom; Parlamentarna Komisija i to za Poljoprivredu, za Šumarstvo, Ruralni Razvoj, Sredinu i Prostorno Planiranje, ambijentalisti i NVO-i, opštinski i regionalni zvaničnici, organizacije za otpade, javne i privatne kompanije koje se bave administriranjem otpada i mnoge dr. Na ovim sastancima je u raspolaganju prezentacija projekta i bili smo upoznati sa trenutnim stanjem na terenu po opštinama, i naravno o potrebama što bržih promena zakona o otpadu a kojima se po novom nacrtu daje više kompetencija opštinama.

Tako je na ovim individualnim sastancima uviđeno da osim MSPP, nijedna druga institucija nije bila upoznata o započetanju inicijative za promenu zakona, u međuvremenu je zatraženo od vladinih i nevladinih institucija te ostalih grupa od interesa da se obuhvate u konsultacijama tokom izrade nacrtova novog zakona, sa ciljem da se njihove primedbe i sugestije obuhvate u nacrtu ovog novog zakona.

Posle individualnih sastanaka, je izvršena identifikacija aktera po opštinama a koji će biti deo konsultativnih sastanaka koji su se održali u pet regiona Kosova.

Sugestija: Institucijama je potrebna pomoć civilnog društva koja u kontinuitetu pomaže s predlozima i preporukama iz sastanka sa raznim interesnim grupama.

21 April 2011 - Pristina

06 Jul 2010 - Gnjilane

Sastanci sa grupama od interesa na regionalnom nivou

U okviru projekta su održani regionalni sastanci u Peći, akovici, Prizrenu, Gnjilanu, Uroševcu, Mitrovici i Prištini, a na tim sastancima su bili prisutni zvani nici iz Ministarstva Sredine i Prostornog Planiranja, zvani nici opštinskih institucija, direktorati urbanizma i prostornog planiranja po opštinama, direktorati javnih službi i pravne kancelarije. Tako su su na ovim sastancima bili učesnici i predstavnici javnih kompanija sa lokalnog i regionalnog nivoa a koje se bave administriranjem otpada, privatni biznisi koji se bave sakupljanjem i reciklažom papira i gvožđa, civilno društvo, ambijentalisti ke organizacije, mediji i druge grupe od interesa. Na ovim sastancima je ura eno i predstavljanje nacrta zakona o otpadu a učesnici ovih sastanaka su izneli svoje primedbe i sugestije, a koje treba ubaciti u ovom nacrtu novog zakona kako bi u praksi bio što sprovodljiviji. Na ovim sastancima osim preporuka je bilo i mnoštvo primedbi i sugestija koje su upućene Ministarstvu Sredine i Prostornog Planiranja, pošto su opštine i drugi akteri koji su učestvovali tražili i da se opštinama ustupi više kompetencija, kako bi se raspao regionalni nivo i Regulatorni Ured za vodu i otpad a kako bi zakon u praksi bio sprovodljiviji.

Sugestija: Civilno društvo može da uspostavi dobre odnose saradnje sa institucijama, samo treba ozbiljan pristup kako bi se izgradilo poverenje za saradnju u interesu boljih i sprovodljivih zakona.

07 Jul 2010 - Urosevac

09 Jul 2010 - Djakovica

Sastanci sa grupama od interesa na nacionalnom nivou u Prištini

Nakon održanih sastanaka po regionima Kosova, održan je nacionalni sastanak a na ovom sastanku su bili prisutni i predstavnici Ministarstva Sredine i Prostornog Planiranja, zvani nici Regulatornog Ureda za otpade, Agencije za menadžiranje otpadom, Agencije za zaštitu okoline, Asocijacija Opština, Predsednici opština i drugi opštinski zvani nici, civilno društvo i druge različite grupe od interesa. Na ovom sastanku je diskutovan sadržaj nacrta ovog novog zakona i predstavljene su preporuke koje su proizašle sa regionalnih sastanaka. A takođe i na ovom sastanku od strane učesnika sastanka je dato mnoštvo primedbi na sadržaj nacrta novog zakona i naravno date su i dodatne preporuke kaje bi ovaj nacrt zakona svakako trebao sadržavati.

Sve preporuke koje su proizašle sa tih sastanaka su stručne oblasti od strane ekspertske grupe i predane su Ministarstvu Sredine i Prostornog Planiranja kao i Parlamentarnoj Komisiji za Poljoprivrednu, Šumarstvo, Ruralni Razvoj a i Prostornog Planiranja.

Sugestija: Za izradu jednog novog zakona treba da uključuju svi akteri, jer razne interesne grupe: opštine, nevladine organizacije i zajednice, koje se bave direktno sa zakonom, moraju biti informisani i da daju svoje predloge za sadržinu zakona.

30 Jul 2010 - Mitrovica

23 Septembar 2010 - Mitrovica (S)

Angažman eksperata

U kviru projekta organizacija "Syri i Vizionit" je angažovala i zakonske eksperte kako bi analizirali i radili na nacrtu novog zakona, sa ciljem da se u ovom zakonu obuhvate svi zahtevi koji dolaze od raznih grupa od interesa na lokalnom nivou, a i da zakon bude u saglasnosti sa direktivama EZ-a.

Grupa eksperata je najpre uradila jednu opštu analizu nacrta sa njegovim sadržajem i u obliku kako je dat a i kako su pridodate konkretnе primedbe i sugestije, u zakonskim lanovima i odre enim amandmanima. Potom je grupa eksperata radila na preporukama koje su proizašle sa sastanaka tih lokalnih i regionalnih konsultacija a i one centralne, i te preporuke koje su proizašle sa tih sastanaka su inkorporirane u nacrtu novog zakona, davši im potrebnu formu unutar nacrta novoga zakona. A tako e je ova grupa eksperata uradila i podrobniju analizu tog nacrta zakona kako bi se videlo u kojoj meri je harmoniziran sa legislativnim direktivama EZ-a iliti sa direktivama koje predvi a EZ a što se ti e zaštite sredine i konkretnog menadžitanja otpada.

Sugestija: Angažovanje eksperta za izradu zahteva razlicitih interesnih grupa i preporuke sastanka je neophodno, jer oni analiziraju nacrt zakona sa profesionalne pozicije i daju pravnu formu koja ja shvatljivija za institucije.

Sa poslanicima peckog regiona

Sastanak s ekspertima

Sastanci sa ministarstvom i Parlamentarnom Komisijom

Od samog po etka projekta deo tih aktivnosti je bilo i ministarstvo za SPP, gde je zajedno sa njima prodiskutovan nacrt zakona i uzete su primedbe i sugestije i sa lokalnog nivoa. Primedbe i sugestije proizašle sa ovih sastanaka, Syri i Vizionit je doradila u formi jednog posebnog dokumenta i tako su predate ministru Dardanu Gašiju.

Tako e su tokom celog vremena o toku i pojedinostima upoznavane i Parlamentarne komisije za poljoprivredu i šumarstvo, ruralni razvoj i prostorno planiranje, posredstvom predsednika ove komisije, Nasera Rugove, u 2010-oj godini, kao i sadašnjeg predsednika ove komisije a što je Nait Hasani. Od strane ova dva predsednika i od strane drugih lanova je jasno izražena spremnost za saradnju oko izrade jednog zakona sa obuhvatanjem svih aktera. Ovoj komisiji je tako e predat i dokumenat sa preporukama koje su proizašle iz ranijih aktivnosti, no komisija je izrazila spremnost da na sastancima ove komisije prihvati i u eš e jednog predstavnika implementiraju e organizacije a to je "Syri Vizionit", taj e pratiti napredak rada ove komisije sve do usvajanja ovog zakona od strane kosovskog Parlamenta. On je kompetentan za pra enje ovog rada i valjano nadzire i to dali e se obuhvatiti i ranije predate preporuke ovoj komisiji kao i nešto malo vremena pre toga doti nom ministarstvu u nacrtu novog zakona od parlamentarne komisije a pre nego e ovaj nacrt zakona otiti na usvajanje u Parlamentu.

23 Jun 2010 - Prizren

16 Jul 2010 - Pec

PREPORUKE

Proizašle preporuke sa lokalnog nivoa

- U zakonu osim administriranja treba obuhvatiti i menadžiranje kao i da se specifikuju ove dve definicije.
- U definicijama da se pojasni šta se to podrazumeva pod "drugim relevantnim institucijama".
- Kod lana 13, Kompetentni zvani nici za administriranje otpada u paragatu 1, ta ki 1.1: Ministarstvo i druge relevantne institucije, da se specifikuje koje to druge institucije i koje su to njihove odgovornosti pošto to ostavlja mogunost raznovrsnog interpretiranja i na kraju stvara probleme na terenu, pošto se zakonom specifikuju samo odgovornosti ministarstva i opština.
- U lanu 13. Odgovorni za administriranje trebaju biti samo Ministarstvo i Opštine, a da se makne "druge relevantne institucije", a pošto nije pojašnjeno o kojim institucijama je re .

- Kod lana 15, paragraf 1, ta ka 1.1 Stvaranje sistema za administriranje otpadom po zadacima i odgovornostima opština (da se otkloni princip hijerarhije) za administriranje otpadom na njihovoj teritoriji.
- Kod paragrafa 1. ta ka 1.10 po lanu 15, Davanje dozvola za administriranje otpadom od strane opština, da se dopuni uz re "lice" kao Pravno Lice, ili zamenom iste re i sa re ju "subjekat".
- Kod lana 15, paragrafa 7. re Lice specifikovati dali se ti e fizi kog ili pravnog lica, pošto se u ovom paragatu kaže: "Ako odgovorno lice za administriranje otpadom u saglasnosti sa zakonskim odgovornostima se ne stara o ba enom otpadu od nepoznatog lica, odgovornosti za taj otpad snosi opština".

- U lanu 15 treba dodati i jedan novi paragraf, paragraf 9: Opštine trebaju menadžirati deponije otpada, u onim opštinama gde su deponije opštinske.
- U lanu 14 a i 15, treba dodati i posebne ta ke da se Ministarstvo i Opštine obavezuju da stvore stimulacije za kompanije koje se bave reciklažom otpada.
- U lanovima 14 i 15, posebna ta ka treba biti to da Ministarstvo i opštine trebaju pripremit tehniku i administrativnu infrastrukturu što se ti e otpada (administrativne, logisti ke, budžetske i druge olakšice).
- Kod lana 14, paragraf 1 ta ka 1.5: Monitorisanje administriranje otpadom, da se uradi podela administriranja otpadom u uvanju okoline i administriranje otpadom kao što kompanije administriraju sa otpadom

tokom sakupljanja, transportovanja i njegovog deponovanja od strane Agencije za Zaštitu Sredine na Kosovu.

- Lan 15, paragraf 1 ta ka 1.10: Davanje dozvola od strane opštine da se uredi i specifikuje, da zavisno od potreba opštine, opština daje radne dozvole subjektima ili pravnim licima licenciranim od strane Ministarstva za administriranje otpadom (ako vam se da dozvola svi licencirani od Ministarstva da bi delovali u opštini mogu do i do mnoštva problema na terenu).
- U zakonu treba dodati i jedan novi lan o javno - privatnom partnerstvu u administriranju otpadom, a što uti e na zaštitu i o uvanje ambijenta.
- Da se uradi harmonizacija ovog zakona sa svim ostalim zakonima a koji se ti u zaštite ambijenta (a ne samo o otpadu).

Ndikimi i grupeve të interesit në ndryshimin e Ligjit për mbeturina konform direktivave të BE-së
The impact of stakeholders on amending the waste law in line with EU directives
Uticaj interesnih grupa na promenu Zakona za otpad u skladu sa direktivama EZ-ea

Harmonizacija zakona sa Direktivama Evropske Zajednice

I. Preporuke:

Ekonomski operateri, i svakako proizvođači i proizvoda, trebaju se obuhvatiti objektivom kako bi zatvorili ciklus saobraćanja supstanci, komponenti i proizvoda iz njihove proizvodnje dok i oni ne postanu otpad,

Zagađivači – oni koji su odgovorni za iznošenje ili generiranje otpada, i za negativan efekat koji usledi u ambijentu, treba mu tražiti da plati kostotroškove za ublažavanje ovih negativnih posledica koje loše utiču na sredinu.

II. Legislacija EZ-a u vezi sa sektorom otpada:

Direktiva 2009/31/EC Evropskog Parlamenta i Saveta od 23. aprila 2009 na geološkom očuvanju karbon-dioksida i izmenom/amendmanteriranjem Direktive Saveta 85/337/EEC, Evropskog Parlamenta i Direktiva Saveta 2000/60/EC, 2001/80/KE, 2004/35/EC, 2006/12/EC, 2008/1/EC i Pravilnika (EC) Nr. 1013/2006

2009/335/EC/ Odluka Komisije od 20. aprila 2009 o tehničkim uputstvima za stvaranje finansijske garancije u saglasnosti sa Direktivom 2006/21/EC Evropskog Parlamenta i Saveta u vezi sa menadžiranjem

industrijskog otpada iskopina (broj dokumenta C (2009) 2798) (OJ L 101, 2009/04/21, f. 25-25)

2009/292/EC/Odluka Komisije od 24. marta 2009 za stvaranje uslova za plasti ne sanduke i plasti ne palete u vezi sa nivoom ostajanja teških metala stvorenih po Direktivi 94/62/EC Evropskog Parlamenta i Evropske Komisije i Savete o pakovanju otpada (broj dokumenta C (2009) 1959) (Tekst od važnosti EEA) (OJ L 79, 2009/03/25, f. 44-46)

III. Zaključak:

Bazirajući se na zakonodavstvo EU-a o otpadu, delovi koje sam postigao da konsultiram, možemo reći da je Nacrt-Zakona o Otpadu, u saglasnosti sa zakonodavstvom EU.

Formulari Nacrta-Zakona o Otpadu su rađeni u skladu sa zakonodavstvom EU-ea.

Nezavisna ekspertska grupa koja je angažovana na analiziranju zakona je sa injenom od sledećeg sastava: Korab Mushkolaj – zakonski ekspert, Burim Balaj – zakonski ekspert, Taulant Kryeziu – zakonski ekspert, Nexhat Abdullahu – ekspert za deponije smeća i Astrit Bibaj – zakonski ekspert.

USAID
NGA POPULLI AMERIKAN
OD AMERIČKOG NARODA

INSTITUTE FOR
**Sustainable
Communities**

Ky publikim është mundësuar me përkrahjen e Agjencisë së Shteteve të Bashkuara për Zhvillim Ndërkombëtar (USAID) dhe Institutit për Komunitetet që Qëndrueshme (ISC) përmes Programit përfundimtari i Shoqërisë Civile në Kosovë (K-CSSP). Opinionet e shprehura në këtë publikim janë të autorit. This publication is made possible through support provided by the U.S. Agency for International Development Mission in Kosovo USAID and Institute for Sustainable Community through program for Strengthen Civil Society in Kosovo (K-CSSP). The opinions expressed herein are those of the author. Ova publikacija omogućena je uz podršku Misije Američke agencije za međunarodni razvoj na Kosovu (USAID) i Instituta za održive zajednice kroz Program jačanja kosovskog civilnog društva (K-CSSP). Mišljenja izražena u njoj su mišljenja autora